

## Avrupalılaşmasının Aşil Tendonu: G Politikaları ve Yunanistan rneği

Gizem Alioğlu akmak<sup>1</sup>

**z:** Yunanistan 1990'lara kadar güç veren bir ülke olması nedeniyle g politikası oluşturılmaktan çok uzaktı. 1981'de Avrupa Topluluğu yesi olan Yunanistan'da bu tarihten sonra ekonomik gelişme yaşanmış, komünist rejimlerin çöküşüyle birlikte hızla g alan bir ülke haline gelmiştir. Yunanistan, özellikle 1990'lı yıllarda Arnavutluk'tan gelen g dalgası ile birlikte g politikasında kapsamlı bir düzenlemeye gitmek zorunda kalmıştır. 2015-2016 tarihleri arasında Suriye'de yaşanan iç savaşın bir yansıması olarak yeni bir g dalgası ile karşı karşıya kalmıştır. Göçmenlerin Avrupa yolunda ilk durağı haline gelen ülkede, 2016 yılında G Politikaları Bakanlığı kurulmuştur. Yunanistan coğrafi konumu nedeniyle g hareketlerinden en çok etkilenen lkelerin başına yerleşmiştir. Bu çalışmanın amacı Yunanistan'ın g meselesini insan hakları / değer odaklı mı yoksa maliyet /yk eksenli mi değerlendirdiğini analiz etmektir. Resmi syemlerde AB'ye yapılan vurgular analiz edilerek, Yunanistan'ın g meselesinde AB'ye verdiği referanslarda Avrupa değerleri ve normlarını mı yoksa yk paylaşımını mı vurguladığı zmlenecektir.

**Anahtar Kelimeler:** Yunanistan, Avrupa Birliği, G Politikası, Avrupalılaşma

### The Achilles' Heel of Europeanization: Migration Policies and Greece

**Abstract:** Greece was a country of emigration up until 1990s. That is why it has not established an immigration policy until the 1990s. In 1981, Greece became a member of the European Community, which led to economic growth. Since then, however, the state has faced with migration flows. The migration flows also increased mainly due to the collapse of communist regimes, primarily from neighboring Albania. Between 2015-2016, it faced a new wave of migration as a result of the civil war in Syria and became the "first stop" of the immigrants on the way to Europe. Due to its geographical location, it became one of the most vulnerable European countries to the migration movements. As such, Greece had to go through a comprehensive regulation of immigration policy since 1990s

<sup>1</sup> Dr. ğr. yesi, Yeditepe Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler (İngilizce) Blm, galioglu@yeditepe.edu.tr

onwards. Within this background, the purpose of this study is to analyze whether Greece evaluates the issue of migration in the context of "human rights / value-oriented," or in the "cost/burden" framework. The study will scrutinize the impact of Europe and Europeanization in the official statements of the Ministry of Migration Policies.

**Keyword:** Greece, European Union, Migration Policy, Europeanization

## Giriş

Dünyadaki göçmen nüfusun mevcut seviyesinin, dünya nüfusunun yaklaşık yüzde 3'ünü temsil eden, 215 milyon civarında olduğu tahmin edilmektedir (Lazaridis, 2015, s. 1). Göç eyleminin tarihi insanlık tarihi kadar eskidir. Göç eylemi aynı zamanda, farklı coğrafyaların bireylere sunduğu farklı fırsat ya da koşullarla ilişkilidir (Görgün M. , 2018, s. 1154). Son yıllarda, Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da yaşanan iç savaş ve şiddetten kaçan yüzbinlerce insan göç çalışmalarının yeniden canlanmasına ve bu alana duyulan akademik ve toplumsal ilginin artmasına neden olmuştur. Her ne kadar "Göç krizi" olarak nitelendirilen bu son dalga, Avrupa'da birçok kişi tarafından yeni ve eşi görölmemiş bir olay olarak algılansa da, aslında uzun süredir süregelen bir hareketlilik sürecinin parçasıdır. Özellikle 1990'larla beraber, ekonomik küreselleşmenin etkisiyle hızlanan göç hareketi, devletler için yeni bir mücadele alanına dönüşmüş olup, bir güvenlik meselesi haline getirilme eğilimindedir. Göç hadisesi bir alçak politika meselesi olmaktan ziyade, doğrudan güvenlikle ilişkilendirilen bir yüksek politika meselesi haline dönüşmüştür. 2004 yılında FRONTEX'in (Avrupa Birliği Sınır Güvenliği Birimi) kurulması göç ve iltica konularının aşırı siyasallaşması ve güvenlik tehdidi olarak sunulmasının bir yansımasıdır (Ambrosini, 2018, s. 2).

Bu çalışmanın odaklandığı Yunanistan, 2015'ten 2016'ya kadar, Orta Doğu ve Güney Asya'dan kendi ölkelerinde savaştan ve yoksunluktan kaçan veya AB'de daha iyi, daha güvenli bir yaşam arayışında olan insanların akımı ile karşılaşmıştır. Suriye'de ortaya çıkan yıkıcı iç savaşın bir yansıması olarak, 2016 yılında, binlerce insan güvenlik arayışı sebebiyle Avrupa'ya ulaşmaya çalışmıştır. Avrupa'yı büyük bir krizin eşiğine getiren bu göç hadisesini en yoğun şekilde yaşayan Avrupa Birliği üyesi, göçmenlerin ilk durağı olan Yunanistan olmuştur. Milliband'ın belirttiği gibi "Avrupa mülteci sorunu ifadesinde bir ironi vardır, öyle ki, Afrika'da, Orta Doğu'da ve Güney Asya'daysanız bilirsiniz ki mülteci krizi bu sorunlara komşu olan ölkelerde en güçlü şekilde hissedilir" (Milliband, 2018). Yunanistan hem kontrolü güç deniz sınırlarına sahip olması hem de göç veren ölkelere coğrafî yakınlığı nedeniyle göç krizinden etkilenmiş, özellikle Balkan rotasının kapatılmasıyla binlerce göçmen ve mülteci Yunanistan'da kalmıştır.

Bu çalışmanın amacı, Yunanistan Göç Politikaları Bakanlığı'nın resmi açıklamalarına odaklanarak, Yunanistan'ın göç meselesini insan hakları / değer odaklı mı yoksa maliyet /yük bağlamında mı değerlendirdiğini analiz etmektir. Ayrıca, resmi söylemlerde Avrupa Birliği'ne yapılan vurgular analiz edilerek, Yunanistan'ın göç meselesinde AB'ye verdiği referanslarda Avrupa değerleri ve

normlarını mı yoksa yük paylaşımını mı vurguladığı çözümlenecektir. Bu çalışmada Yunanistan'ın seçilmesinin sebebi, düzensiz göç krizinden ekonomik, siyasi ve toplumsal olarak en çok etkilenen üye ülkelerden biri olmasıdır.

### Avrupa Birliği ve Göç

Avrupa, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana görülen en ağır göç kriziyle karşı karşıyadır. Orta Doğu ve Afrika'dan, şiddetten ve yoksulluktan etkilenen insanlar, daha güvenli ve daha iyi bir hayat beklentisiyle Avrupa'ya sığınmaktadırlar. Bu insanlar, şüphesiz vatandaşı oldukları ülkelerin korumasından yararlanamadıkları için göç yolunu bir kurtuluş umudu olarak görmektedir (Görgün M. , 2018, s. 88). Avrupa'da bu benzeri görülmemiş göç baskısı, genel olarak Ortak Avrupa İltica Sisteminin (CEAS) ve özellikle de Dublin kurallarının, daha büyük bir dayanışmayı ve üye devletler arasında daha adil bir sorumluluk paylaşımını sağlamak için reform yapma ihtiyacını ortaya çıkarmıştır<sup>2</sup> (European Parliament , 2017). Demir ve Soyipek'e göre, Avrupalılaştırmak isteyen göçmenler üç ana rota kullanmaktadırlar. Birincisi, başta Libya olmak üzere Tunus ve Mısır'dan kalkan ve İtalya ile Yunanistan'ı hedefleyen güzergâhtır. İkinci büyük geçiş hattı Fas ve Cezayir'den kalkan teknelerin İspanya veya Fransa ile sonlandırdıkları hattır. Üçüncü rota ise Türkiye'den Yunanistan'a geçerek, Arnavutluk, Sırbistan ve Macaristan üzerinden Avrupa içlerine ulaşılmasıdır (Demir & Soyipek, 2015, s. 6) Balkan ülkelerinin tek taraflı olarak sınırı kapatmaları, Balkan rotasının kapanmasına ve sığınmacıların Yunanistan'da yoğunlaşmasına neden olmuştur. AB Acil Destek Aracı kapsamında, Avrupa Komisyonu Yunanistan'a destek vermek için şimdiye kadar 605,3 milyon avro ayırmıştır (Avrupa Komisyonu, 2018). 2016 yılında yüksek sığınmacı sayısına sahip ülkeler başta Almanya (745 150) olmak üzere, İtalya (112 190), Fransa (69 265), Avusturya (39 495) ve Yunanistan (36 765) olmuştur. 2016 yılında AB'deki sığınmacıların çoğunluğu Suriye'den (327 800) olmak üzere, Afganistan'dan (180 960), Irak'tan (125 670), Pakistan'dan (46 275) ve Nijerya'dan (43 560) geldiği görülmektedir. (European Parliament , 2017).

Son göç dalgası beraberinde siyasi bir krize de neden olmuştur. Avrupa'da göçmen karşıtı söylemlerin, partilerin ve liderlerin güçlenmesi üye ülkelerde siyasi değişimlere sebep olmuş ve Avrupa'nın geleceğini tehdit eder hale gelmiştir. Aşırı sağdan gelen tepkilere ve mültecilere saldıran popüler görüşe karşı aşırı duyarlı olan Avrupalı liderler, insanların kıtaya ulaşmasını engelleme arzularını saklama gereği duymamaktadırlar (Witte, 2018). Almanya Şansölyesi Merkel'in "açık kapı politikası" sadece aşırı sağ görüşlü siyasiler tarafından değil, iktidar ortağı sosyal demokratlar tarafından da eleştirilmiştir. 2016 yılında,

<sup>2</sup>Dublin rejimi ilk olarak 15 Haziran 1990'da Dublin'de İrlanda'da imzalanan Dublin Sözleşmesi tarafından kurulmuştur. 2003'te Dublin Sözleşmesi, Dublin II Yönetmeliği ile değiştirilmiştir. 2013 yılında Dublin II Yönetmeliği yerine Dublin III Yönetmeliği kabul edildi. Dublin III Tüzüğü 1 Ocak 2014'ten beri yürürlüktedir. Dublin sistemi, dayanışmayı ve adil sorumluluk paylaşımını sağlamak için asla tasarlanmamıştı; En başından beri ana amacı, bir sığınma başvurusunun tek bir Üye Devlete işlenmesi için sorumluluk tayin etmektir.

Ekonomi Bakanı ve koalisyon ortađı Sosyal Demokrat Parti'nin (SPD) genel bařkanı Sigmar Gabriel, Almanya'nın bir milyon insanı kabul etmesinin dűřunulemez olduđunu sűyleyerek, Merkel'in "biz bunu bařarıyoruz" yaklařımını sert bir biçimde eleřtirmiřtir (Deutsche Welle Tűrke, 2016). Almanya'nın gűe karřı açık kapı politikası Birlik içinde de tepkiyle karřılanmıř ve Avrupa Birliđi içinde fikir ayrılıklarına neden olmuřtur. Bu bulguyu destekler nitelikte, 2018 yılında, AB Komisyonu Bařkanı Jean-Claude Juncker yaptığı açıklamada, "Üye űlkeler arasındaki dayanıřmada çatlaklar oluřuyor. Bu tam da gű krizine tutarlı bir çözüm bulmaya çalıřırken gerçekleřiyor. AB'nin kırılganlıđı artıyor" demiřtir (Haberturk, 2018). Visegrad űlkeleri olarak anılan Polonya, Macaristan, ek Cumhuriyeti ve Slovakya gűmen ama űzellikle de "Műslűman gűmen" istememekte ve Romanya'da son zamanlarda bu gruba destek çıkmaktadır. Macar lider Viktor Orban her fırsatta "İslam Avrupa medeniyetinin parçası olamaz" demektedir (Karaca, 2018). AB karřıtı siyasi hareketlerin yükseliřte ve hatta iktidarda olmasıyla "liberal ve liberal olmayan demokrasiler" řeklinde ikiye bűlűnen AB'nin gűmen kriziyle műcadele konusunda anlařabildiđi tek somut nokta ise AB sınır polisi FRONTEX'in elindeki imkanların kuvvetlendirilmesidir (Karaca, 2018). Gű dalgasını sınırlandırmaya alıřan Avrupa Birliđi, AB-Tűrkiye Mart 2016 Mutabakatı ile Ege Denizi'ndeki kontrolsűz gűmen akıřını durdurmayı hedeflemektedir. Mutabakatın bir amacı da műltecilerin Avrupa'ya girmeleri için yasal yollar sunmaktır. Avrupa Komisyonu raporuna gűre, mutabakat sayesinde Tűrkiye'den gelen műlteci ve gűmen sayısı űnemli ۆlűde azalmıřtır. Ekim 2015 Tűrkiye'den gűnde 10.000 gűmen Yunanistan'a ulařırken bu sayı Mart 2016'dan itibaren gűnde 74 kiřinin altına dűřműřtűr<sup>3</sup> (Avrupa Komisyonu , 2017).

### Avrupalılařma ve Gűün Avrupalılařması

Avrupalılařma popűler bir çalıřma alanı olmasına rađmen henűz űzerinde uzlařılmıř, ortak bir tanım ortada yoktur. 1980'lerden ۆnce "Avrupalılařma" terimini kullanan çok az sayıda çalıřma sűz konusudur. Ancak 1990'ların sonundan itibaren yaygın olarak kullanılan bir terime dűnűřműřtűr. Avrupa Bűtűnleřme teorileri alanında çalıřan siyaset bilimciler, 1990'larda Avrupalılařma konusuyla ilgilenebilmeye bařladılar. Entegrasyon teorileri, Avrupa bűtűnleřmesinin devleti (hűkűmetlerarasıcılık) gűlendirip gűlendirmediđi ve "ok dűzeyli yűnetiřim" dinamiklerini tetikleyip tetiklemediđi konularına odaklanmıřtır.

<sup>3</sup> Mutabakata gűre; 20 Mart 2016 tarihi itibarıyla Tűrkiye'den Yunan adalarına geçen tűm yeni dűzensiz gűmenler Tűrkiye'ye iade edilecektir. Korunmaya muhtaç gruplara yűnelik BM Kriterleri dikkate alınmak suretiyle, Yunan adalarından Tűrkiye'ye iade edilen her bir Suriyeli için Tűrkiye'den bir diđer Suriyeli AB'ye yerleřtirilecektir. Tűrkiye, Tűrkiye'den AB'ye yasadıřı gűe yűnelik yeni deniz ve kara gűzergahlarını ۆnlemek için gerekli her tűrlű tedbiri alacaktır ve bu amaç dođrultusunda AB'nin yanısıra komřu devletlerle de iřbirliđi yapacaktır. Tűm beklentilerin karřılanması kaydıyla, en geç Haziran 2016 sonuna kadar Tűrk vatandařlarına yűnelik vize gerekliliklerinin kaldırılması amacıyla, Vize Serbestisi Yol Haritasının katılan tűm üye devletler bakımından yerine getirilmesine hız verilecektir. AB, Tűrkiye ile yakın iřbirliđi içerisinde, Tűrkiye için Sıđınmacı Mali İmkânı kapsamında bařlangıç olarak tahsis edilen 3 milyar avronun ۆdenmesini hızlandıracak ve Mart ayı sonundan ۆnce, Tűrkiye'nin sađlayacađı hızlı bildirimler ile tespit edilecek geçici koruma altındaki kiřilere yűnelik daha çok sayıda projenin finansmanını sađlayacaktır.

Avrupalılaşma kavramı, ‘Avrupa’ya uyum sürecinde yerli kurumların rolü gibi daha belirli sorulara da odaklanmaktadır (Radaelli, 2000). Radelli ve Featherstone (2003) da Avrupalılaşmayı bir süreç olarak tanımlamaktadırlar. Avrupalılaşma kavramı, Avrupa bölgesel entegrasyonu ve bütünleşme kavramlarıyla benzer özellikler taşısa da eşanlımlı değildir. Avrupalılaşma tarih, kültür, politika, toplum ve ekonomi gibi konuları içermektedir ve çeşitli aktörleri, kurumları, fikirleri, çıkarları etkileyen, yapısal bir değişim sürecidir (Featherstone & Radaelli, 2003, s. 3). Radelli ve Featherstone ‘‘Avrupalılaşma Siyaseti’’ adlı kitaplarında, ‘‘Avrupalılaşmayı’’ en basit ifadeyle Avrupa Birliği politikalarına verilen tepki olarak tanımlarlar. Onlara göre, Avrupa Birliği’nin kıtadaki ağırlığı arttıķça, ‘Avrupalılaşmanın’ kapsamı önemli ölçüde genişlemekte, ye devletler ve aday ülkeler arasında yayılmaktadır (Featherstone & Radaelli, 2003, s. 6).

Aynı Şekilde Olsen (2002) ‘‘Avrupalılaşmanın birçok yüzü’’ başlıklı makalesinde ‘‘Avrupalılaşma ile neyin değiştiği’’ üzerine odaklanarak ‘‘Avrupalılaşma’’ terimini anlamak için bir sınıflandırma yapmıştır. Bu sürecin ‘‘ne, nasıl ve neden’’ olduğunu geniş kapsamlı bir biçimde analiz etmiştir. Olsen’e göre de Avrupalılaşma değişime neden olan bir süreçtir (Olsen, 2002). Frank Schimmelfennig ve Ulrich Sedelmeier de Avrupalılaşmayı ‘‘devletlerin AB kurallarını benimsedikleri bir süreç’’ olarak tanımlamaktadırlar. Bu kurallar hem resmi hem de gayri resmi olabilir ve devlet, devlet-altı kuruluşlarının idari ve adli süreçleri ya da yeterlikleri gibi çeşitli konuları kapsar (Schimmelfennig & Sedelmeier, 2005, s. 7). Börzel, Avrupalılaşmayı, iç politika alanlarının giderek Avrupa politikalarına tabi tutulduğu bir süreç olarak tanımlar. Börzel, iktidar Brüksel’e transfer edildikten sonra ne olduğuna dikkat çekmektedir. Börzel’e göre, Avrupalılaşma ‘‘iki yönlü bir süreçtir’’. Hem ‘‘aşağıdan yukarıya’’ hem de ‘‘yukarıdan aşağıya’’ boyutlara sahiptir. Transfer etmek, yüklemek olarak adlandırdığı aşağıdan yukarıya boyut, AB yönetişim sisteminin inşası ile ilgilidir, oysa yukarıdan aşağı boyut (indirmek) kendi iç etkisiyle ilgilidir. ye devletlerin, düzenleme maliyetlerini en aza indirmek için politika modellerini AB seviyesine transfer etmek isteyebileceklerini savunmaktadır (Börzel, 1999, s. 574).

Ladrech de Avrupalılaşmanın bir süreç olduğunu vurgulamaktadır. Avrupalılaşmanın ‘‘AB politik ve ekonomik dinamiklerinin ulusal siyasetin ve politikanın örgütsel mantığının bir parçası haline geldiği ölçüde siyasetin yönünü ve Őeklini yeniden yönlendiren bir ek süreç’’ olduğunu öne sürerek Avrupalılaşmanın bu bağlamda bir başlangıç noktası olduğunu ifade eder (Ladrech, 1994, s. 69).

Radaelli, ‘‘Whither Europeanization? Concept Stretching and Substantive Change’’ adlı makalesinde, Avrupalılaşmanın tanımlanması zor bir kavram olduğundan bahseder çünkü Radaelli’ye göre, ‘‘bir Őeye Avrupa tarafından dokunulduysa o Őey oktan Avrupalı olmuştur’’. Eğer Avrupalılaşma ‘‘kültürel değişim, yeni kimlik oluşumu, politika değişikliği, idari yenilik ve hatta modernleşmeyi’’ açıklamak için kullanılıyorsa, ‘‘her Őey’’ haline dönüşür ve belirli

bir ölçüde anlamını yitirir. Radaelli ayrıca, Avrupalılaşma kavramının (a) inşayı, (b) yayılmayı, (c) resmi ve gayri resmi kuralların, prosedürlerin, siyasi paradigmaların, üslupların, “bir şeyler yapma yollarının” ve ilk olarak AB kararları oluşturulurken tanımlanmış, daha sonra içtihat haline gelmiş iç söylemlerin, kimliklerin, ortak inanç ve normların, siyasi yapıların ve kamu politikalarının kurumsallaşmasını ifade ettiğini öne sürer (Radaelli, 2000).

Simon Bulmer, Avrupalılaşmanın “dışsal sınırlardaki değişiklikler” ile bağlantılı olarak kullanıldığını belirtmektedir; ona göre Avrupalılaşma, “Avrupa düzeyinde kurumlar geliştirmek” ve “ulusal yönetişim sistemlerinin merkeze nüfuzudur” (Bulmer, 2003, s. 47). Featherstone ve Kazamias, Avrupalılaşmayı “Batı Avrupa normlarına ve uygulamalarına uyum” olarak açıklamaktadırlar. Avrupalılaşmanın sadece entegrasyondan daha fazlası olduğunu ve Avrupalılaşmanın aslen Avrupa ile sınırlı olmamasına rağmen, Avrupalılaşmanın AB'nin kendi süreçlerinin ve etkisinin açıklanması olduğunu vurgulamaktadırlar. Üç önemli boyut vardır. Bu boyutlar, AB düzeyinde kurumsallaşmanın artması ve genişlemesi, üye devletler düzeyinde ilgili düzenleme ve üye olmayan devletlerdeki diğer benzer düzenlemelerdir. Lawton'a göre, ‘Avrupalılaşma, egemenliğin ulusaldan Avrupa Birliği (AB) seviyesine aktarılması durumunu ifade eder. Ona göre Avrupalılaşma (Europeanization) “Avrupalaştırmadan (Europeification), yani ulusal hükümetler ve AB arasındaki yetkilerin fiilen paylaşılmasından ayrı bir kavramdır (Featherstone & Kazamias, 2001, s. 4).

Avrupa entegrasyonu uzmanları geleneksel olarak göç, iç güvenlik ve ulusal savunma politikalarını entegrasyonun meydana gelme olasılığı en düşük olan alanlar olarak değerlendirmişlerdir. Son dönemde her ne kadar ulus-aşınlaşmaya doğru bir eğilim olsa da, göç politikaları ulus devletlerin kontrolü altında kalmıştır (Faist & Ette, 2007, s. 4). Bunun nedeni göç politikalarının ulusal egemenlik ve güvenlik ile ilişkilendirilmesidir. Göün Avrupalılaşması literatürüne baktığımızda bu konunun daha çok iltica ve mülteci politikaları üzerine yoğunlaştığı görölmektedir.

Paligiannis'e göre, göçün Avrupalılaşması literatüründe bir boşluk bulunmaktadır. Bunun nedeni, Avrupa göç ve iltica politikasının yavaş bir şekilde oluşması ve ulusal hükümetlerin bu konular üzerindeki yetkilerini Brüksel'e devretmek istememesidir. Buna göre, iltica politikaları hakkındaki kurumsal çerçeve hâlihazırda ölkelerin kendi iç meseleleridir (Paligiannis, 2016, s. 14). Göç politikalarının Avrupalılaşması ile ilgili bu literatürde, üye devletlerin Avrupa iltica ve göç politikalarının inşasında başlıca aktörler olduğunu varsayan hükümetler-arası perspektifler öne çıkmaktadır. Block ve Bonjour'a göre, ulusal hükümetler ulusal düzeyde uygulayamadıkları kısıtlayıcı göç politikalarını uygulamaya koymak için AB politika düzeyini stratejik olarak kullanmaktadırlar (Block & Bonjour, 2013, s. 208).

Guiraudon ulusal hükümetlerin göç konusunu Avrupa'ya taşımalarının faydacı bir yaklaşım ile ortaya çıktığını belirtmektedir. 'Mekân-alışveriş' yaklaşımı

olarak formüle ettiği tezinde, hükümetlerin göç politikalarını ulusal alandan Avrupa'ya kaydırmalarının sebebini 'göç kontrolü üzerindeki ulusal kısıtlamaların aşılmasını kolaylaştırması' olarak ifade etmektedir. Bir başka deyişle, Guiraudon'a göre, ulusal düzeyde kısıtlayıcı göç politikalarının önündeki engellerin artmasıyla (adli sınırlamalar, diğer bakanlıklardan, parlamenterlerden veya göçmen yardım gruplarından muhalefet) hükümetler, ulus ötesi iş birliği mekanizmaları yaratarak, göç kontrolüne ilişkin ulusal sınırlamaları aşmaya çaballadılar (Guiraudon, 2000, s. 251).

Hansen, İsveç örneğinden yola çıkarak Avrupa'nın göç politikası oluşturma girişimlerini ve göçün Avrupalılaştırma sürecini eleştirmektedir. Hansen'e göre, 1980'lerden beri, neredeyse tüm AB üyeleri, göç ve iltica konusunda kötü bir uluslararası itibar sağlamak için ellerinden geleni yapmaktadırlar. Almanya ve İsveç örneğinde olduğu gibi, AB içinde iyi bir iltica itibarı, diğer hükümetler tarafından neredeyse ihanet olarak görülmektedir. Bu anlamda, Avrupa entegrasyonu üye devletlerin sığınmacı sayısını azaltmaya yönelik hedeflerinin gerçekleşmesine katkıda bulunmuştur. Bu denklemde, "daha fazla Avrupa", "daha az sığınmacı" anlamına gelmektedir. Aynı şekilde, "daha fazla Avrupa", "daha az kozmopolitizm" (Hansen, 2009, s. 26), anlamına gelmekte ve Avrupa Birliği'nin üzerine kurulduğu değerlerle çelişmektedir. Tekin'e göre, düzensiz göç, sığınma ve uyum politikalarının ulus-üstü düzeye alınmasına yönelik çabalar kozmopolit Avrupa fikrine inananlar arasında büyük umutlar doğurmuştur. Bu sürecin insan haklarının öne çıktığı ve bu durumun ulus devletlerin dışlayıcı politikalarından her halükârda daha insan odaklı olacağı beklentisi oluşmuştur. Ancak, Avrupa Komisyonunca yürütülen ulusüstü politikaların en az hükümetler arası düzeyde izlenen politikalar kadar ve hatta daha kısıtlayıcı unsurlar içerdiğinin ve öncelikli olarak güvenlik arayışıyla tasarlandığının görülmesi çok sürmedi (Tekin, 2017, s. 666). Takip eden bölümde Yunanistan'ın göç politikası ve Yunanistan Göç Bakanlığı'nın resmi açıklamaları incelenerek Avrupa'ya verilen referanslarda norm-değer odaklı mı yoksa yük-maliyet odaklı mı yaklaşıldığı analiz edilecektir. Bir başka deyişle, Yunanistan göç sorununu Avrupa ile ilişkilendirirken "daha fazla Avrupa" "daha fazla değer" yaklaşımını mı yoksa "daha fazla Avrupa", "daha çok yük paylaşımı" yaklaşımını benimsiyor sorusunun cevabı aranacaktır.

### Yunanistan ve Göç

1990'lara kadar, Yunanistan'ın göç politikasından bahsetmek pek de mümkün değildir. Etnik homojenlik mantığı üzerine inşa edilen Yunan devleti, ülkeye yabancıların gelmesini teşvik etmediği gibi gelen az sayıda yabancı ile de ilgilenmiyordu. Yunanistan'ın neredeyse 1990'lara kadar göçmenler için cazip bir ülke olmamasının sebebi ekonomiktir. Aslında, Yunanistan, 1970'lere kadar göç veren bir ülkedi ve bunun yansıması olarak da göç konusunda herhangi bir ilgili politikaya ya da mevzuata gerek duyulmamıştı (Papageorgiou, 2013, s. 76). Yunanistan'dan, 1951-1981 yılları arasında toplam 1,6 milyona yaklaşan insan göç

etmiştir. Uluslararası kısıtlayıcı g politikalarının ortaya çıkması ve Yunanistan'ın ekonomik ve politik koşulların iyileşmesiyle dışarıya g veren bir ülkeden g alan bir ülkeye dönüşmeye başlamıştır. Eşzamanlı olarak, Yunan Endüstrileri Federasyonu'nun (SEV) tavsiyesi üzerine hkmet, işgücü piyasası kıtlığına geçici bir czm olarak, coğunlukla Asya ve Afrika'daki işçileri ülkeye davet etmeye başladı (Karyotis, 2012, s. 394). Yunan ekonomisinin hızla büyümesi, Filipinler'den, Orta Doğu'ya kadar farklı bölgelerden işçinin Yunanistan'a gelmesine neden oldu. 1980'lerin başında Polonya ve Yugoslavya'dan işçiler gelmeye başlasa da göçmenler nüfusun cok küçük bir bölümünü temsil etmekteydi (Papageorgiou, 2013, s. 76-77).

Kasimis'e göre Yunanistan'ın g veren ülkeden, g alan ülkeye dönüşmesinin arkasında birçok farklı etken bulunmaktadır. Öncelikle, Yunanistan'ın coğrafî konumu belirleyicidir. Yunanistan Avrupa'nın "doğu kapısıdır" ve kolaylıkla aşılabilen deniz sınırlarına sahiptir. İkinci neden Yunanistan'ın 1981'de Avrupa Topluluğu yesi olmasıyla Batı ve Kuzey Avrupa lkeleri ile arasındaki ekonomik uçurum kapanmış ve hayat standardının yükselmiş olmasıdır. Ayrıca yaşam standartları yükselen Yunanlılar yüksek eğitime yönelmiş böylelikle tarım, inşaat gibi sektörlerde istihdam ihtiyacı doğmuştur (Kasimis, 2013).

 46

Yunanistan için asıl dönüm noktası komünist rejimlerin ckmesiyle ortaya çıkan istikrarsızlıktır. Özellikle komşu Arnavutluk'tan büyük bir g alan Yunanistan'da 1990'larda g bir kamusal konu haline gelmiştir. İstihdam Kurumu (OAED) tarafından toplanan verilere göre, Ocak 1998 ile Mayıs 1998 arasındaki calışma ve ikamet durumlarının düzenlenmesi için başvuran yabancıların %44,3' Atina ve cvresinde yoğunlaşmıştır. Bu başvuru sahiplerinden %52,7'si Arnavut, %6.1'i Pakistanlı, %4.8'i Bulgar, %4,5'i Romen, % 4,5'i Polonyalıdır. Bulgar, Polonyalı, Ukraynalı ve Filipinli başvuru sahipleri ağırlıklı olarak kadınlardır (Gropas & Triandafyllidou, 2015).

Türkiye ve Yunanistan arasında 1920'lerin başında gerçekleşen nüfus mbadelesinden sonra, Yunanistan'da iki önemli g hareketinden bahsetmek mümkün olabilir. Birincisi 1990'ların başında komünist rejimlerin ckmesiyle komşu eski komünist ülkelerden gelen güç ve ikincisi de 2015-2016 döneminde, savaştan kaçarak (zellikle Suriye) Türkiye zerinden Yunanistan'a ulaşan göçmenlerdir. 1990'ların başında yoğunlaşan göç hareketi nedeniyle Yunanistan g ve mültecilik ile ilgili yasal düzenlemeler yapmak zorunda kalmıştır. 1991 yılında yürürlüğe konan yeni göçmenlik yasaı (1975/1991 sayılı yasa), gc engellemeye yönelik katı kurallar koydu ve yasadışı girişler üzerinde kontrolü gclendirdi. Papageorgiou'ya göre; g, Yunanistan'da başlangıçtan beri bir sorun olarak görülmüş ve kanunun ana özellikleri de bu yaklaşımı yansıtımtır (Papageorgiou, 2013, s. 77). 1997'de yapılan düzenlemelerle ülkede "kağıtsız" yaşayan göçmenlerin kayıt altına alınması için girişimlerde bulunulduysa da anlamlı bir gelişme kaydedilememiştir. Bu süreçte, özellikle medyada göçmenler



sıklıkla suç ile ilişkilendirilmiştir. Maroukis'in aktarımına göre, 28 Eylül 1999 tarihli Kathimerini Gazetesi'nde "Arnavutlar ellerimizde bir bombadır, göçmenler ülkemiz için bir vebadır ve 1990'lı yıllardan beri şiddet ve suç oranları artmaktadır" ifadelerine yer verilmiştir (Maroukis, 2010, s. 105).

Yunan hükümetlerinin göçe yönelik tedbirleri, göç politikası sınır düzenlemeleri ve düzenleyici tedbirlerden oluşmaktaydı. Daha kapsamlı hukuki düzenlemeler 2000'li yılların ortasından itibaren gündeme gelmeye başlamıştır. 2005 Ağustos ayında (3386/2005 sayılı yeni göç yasası kabul edilmiştir Buradaki amaç göç mevzuatını ulusal yasalar ve AB direktifleriyle uyumlu hale getirmekti ve bu yasa 2007 (3536/2007) yılında değiştirilmiştir. 3386/2005 nolu yasa, Yunanistan'daki üçüncü ülke vatandaşlarının giriş, konaklama ve sosyal entegrasyon konularını düzenlemektedir. AB vatandaşları, mülteciler ve sığınmacılar yasanın etki alanı dışında tutulmuştur (Triandafyllidou, 2013, s. 24). Ekonomik krizin ilk yıllarında Yunanistan, kabul politikaları ve iltica hizmetleriyle ilgili olarak Avrupa direktiflerini ve Avrupa Sığınma Sistemini atıfta bulunarak yeni bir mevzuat kabul etmiştir. 2010 yılında Yunanistan hükümeti Vatandaşlık Kanunu'nu yenilemiş ve 2011'de tamamen iltica prosedürlerini değiştirmiştir. Paligiannis'e göre, Yunan hükümetinin bu eylemleri Avrupalılaştırmanın bir işareti olarak görülebilir. Kriz gelişirken, Yunanistan'a AB'nin finans ve ekonomi politikaları ile ilgili talimatlarına uyması için çok fazla baskı yapıldı. Bu durum, özellikle göç politikasında, diğer alanlarda da Avrupalılaştırma sürecinin tersine çevrilmesine yol açmıştır. Yeni seçilen Yunan hükümeti, 2012 yılında ortak Avrupa politikalarından bir adım uzaklaştı ve 2010 Vatandaşlık Kanunu Reformunu iptal etmeye karar verdi (Paligiannis, 2016). Yunanistan Avrupa ile ilişkilerinde sorunlu bir döneme girmişti ve bu durum göç ve vatandaşlık yasalarına da olumsuz olarak yansımıştır.

Temmuz 2012'de yayınlanan Eurostata verilerine göre, Yunanistan nüfusunun %11'i yurtdışında doğmuş, %7,5' ise yabancıdır. Buna rağmen, Yunanistan'ın göç politikası göçü yönetmek için uzun vadeli bir plan geliştirmekten aciz kalmıştır. 2001 ve 2005 yıllarında kapsamlı bir göç yasası oya sunulduğu zaman bile, göç akışının ve göçmen entegrasyonunun gelecekte nasıl gelişeceği, ülkenin göçü nasıl yöneteceği ve göçmen entegrasyonunu nasıl teşvik edeceği konusunda bir vizyon içermiyordu (Triandafyllidou, Greek Migration Policy in the 2010s: Europeanization Tensions at a Time of Crisis, 2014, s. 411). Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği verilerine göre 2015 yılında ve 2016'nın ilk yarısında bir milyondan fazla göçmen ve mülteci Yunanistan'a ulaşmıştır. Mart 2016'dan sonra Balkan sınırının kapanmasıyla ve Türkiye ile Avrupa Birliği arasında yapılan anlaşma nedeniyle bu sayı azalsa da, Mayıs 2018 itibarıyla Yunanistan'da 14.000'i adalarda olmak üzere toplam 60.000 mülteci ve göçmen bulunmaktadır. Avrupa Komisyonu'ndan alınan verilere göre de 2015 yılında yaklaşık 857000 mülteci ve göçmen Yunanistan'a gelmiştir. Sadece 2016 yılında Yunanistan'a denizden 173000 kişi ulaşmıştır. Ülkede Mart 2018 itibarıyla en az 45.000 göçmen ve mülteci olduğu tahmin edilmektedir (Avrupa

Komisyonu, 2018). Katmerini gazetesinin verilerine gore, Yunanistan’da 2018 yılı itibarıyla 58.000 gomen ve mülteci bulunmaktadır. Bu kişilerin %43’u Suriye’den, %27’si Irak’tan, %7’si Afganistan’dan, %5’i Türkiye’den, %4’u Pakistan’dan, %2’si İran’dan, % 1.5 Filistin’den, %1’i Kuveyt’ten ve %1’i Kongo’dandır. Diğer etnik grupların oranı ise %5 civarındadır. 58.000 insanın, %67’si sığınmacı, %16’sı mülteci ve % 4’u aileleriyle yeniden birleşme için adaydır (Kathimerini, 2018). Takip eden bölümde 2016 yılında oluşturulan Yunanistan’ın Go Politikaları Bakanlığı’nın resmi açıklamalarında go meselesinin hangi bağlamda ele alındığı ve Avrupa’ya verilen referansların değerlere mi maliyet paylaşımına mı odaklandığı analiz edilecektir.

### **Yunanistan Go Politikaları Bakanlığı Sytlemlerinin İncelenmesi**

Yunanistan Go Politikaları Bakanlığı 2016 yılında kurulmuştur. Papadimitriou’ya gore, go konusunda ayrı bir bakanlığın kurulmasının nedeni ‘‘Yunanistan’ın karşılaştığı zorluklar ve bunun yarattığı kamu sorununu ozmekti.’’ Bu nedenle, ‘‘Yunan Devleti, yapması gereken şeyi yapmış ve uygun kamu politikasını şekillendirmek ve karşılaştığı çok yönlü sorunu ozmek için yeni bir yapı oluşturmuştur. Oluşturulan bu yeni yapı bir bakanlık seviyesinde idi, unk bu alandaki sayısız diğer oyuncu / aktrle (AB, uluslararası örgütler, yabancı elcilikler, diğer Yunanlar) eşit bir şekilde iş birliği yapabilmek için gerekli özerklik ancak bakanlık seviyesinde sağlanabilmifitir’’ (Papadimitriou, 2018).

 48

Bu alışmada Yunanistan Go Bakanlığı’nın açıklamalarının incelenmesinin nedeni, Bakanlığın 2016 yılından beri, Yunanistan’da go ve mültecilik ile ilgili çalışan en yetkili birim olmasıdır. Bu bağlamda, Yunanistan Go Politikaları Bakanlığı’nın kurulduğu 2016 yılından, 2018 Temmuz ayına kadar internet sitesindeki bakanlık açıklamaları başlığındaki toplam 117 açıklamaya bakılmıştır. Açıklamalar tek tek inceledikten sonra içeriklerine gore sınıflandırılmış ve Go Politikası ile ilgili 37 açıklama analize dahil edilmiştir. Diğer açıklamalar, daha çok düzenlenen toplantılar, yapılan ziyaretler ve sadece haber verici nitelikte oldukları için analiz dışında bırakılmıştır. Bakanlık açıklamaları konularına gore sınıflandırıldıktan sonra, Yunanistan’ın go hadisesine maliyet odaklı mı, insan hakları odaklı mı baktığı sorusunun cevabı aranmıştır. İkinici olarak, Bakanlık açıklamalarının analizinde Yunanistan’ın go konusunda Avrupa Birliği ile ne tür bir işbirliği yaptığı veya yapmayı hedeflediği sorusuna da cevap aranmıştır. Yunanistan Avrupa Birliği’ne yaptığı vurgularda, Avrupa değer ve normlarına mı atıflar yapmaktadır, yoksa bu süreçte Avrupa’yı yükünü paylaşması gereken bir aktör olarak mı görmektedir sorusunun cevabı aranmıştır. Analiz edilen toplam 37 açıklama konularına gore sınıflandırıldığında en büyük vurgunun gomenlerin yaşam koşullarının iyileştirilmesi olduğu grlmektedir. Gomenlere sağlanan haklar ve buna yönelik politikalar ikinci sırada yer almakta, bunları eğitim ve barınma ile ilgili açıklamalar takip etmektedir.

Tablo1:

	Sayı	Yüzde
Barınma	5	%13,5
Yaşam Koşulları	12	%43,2
Sağlanan Haklar/Politikalar	16	%32,4
Eğitim	4	%10,2
Toplam	37	%100

Yaşam koşulları başlığı altında sınıflandırılan açıklamalarda kampların içinde yaşanan sıkıntıların giderilmesi, göçmenlerin ekonomik koşullarının iyileştirilmesi gibi konular detaylıca açıklanmış ve bu sayede göçmenlerin yaşam standartlarını iyileştirmeye yönelik planlara ve politikalara referans verilmiştir. Örneğin 28 Haziran tarihli açıklamada, “lkemizin temel kaygısı, uluslararası hukuka uygun olarak iyi kabul koşulları ve misafirperverliği sağlamaktır” denmektedir<sup>4</sup> Göçmenler için sağlanan haklar ve politikalar başlığında toplanan açıklamalar da ise göçmenlerin topluma entegre edilmesi için onlara sağlanan haklar ve bu entegrasyonun hızlı sağlanması için bazı sivil toplum örgütleri ile çalışılması gibi politikalara referans verilmektedir. Örneğin 21 Haziran 2018 tarihinde yapılan açıklamada insan haklarına saygı ve mültecilere sosyal hakların sağlanması Yunanistan için öncelikli olduğu vurgulanmıştır<sup>5</sup> Sağlanan haklar ve politikalar sınıflandırılmasındaki açıklamalarda adalet, eşitlik ve topluma entegrasyon konularına sıklıkla değinilmiştir. Barınma başlığında ise göçmenler için sağlanacak ve geliştirilecek konaklama imkanları hakkındaki açıklamalar bulunmaktadır. Bu alanda genelde altyapının ve göçmenlerin günlük yaşadıkları alanların iyileştirilmesi ve geliştirilmesine vurgu yapılmaktadır. Örneğin, 27 Aralık 2017’de yapılan açıklamada kamplarda koşulların iyileştirilmesine vurgu yapılmış, tuvaletlerin temizliği, alt yapı sorunları gibi meselelerin zm ele alınmıştır.. Eğitim ile ilgili açıklamalarda ise göçmenlerin Yunanca ve İngilizce dillerini öğrenmesi adına yapılan çalışmalara yer verilmektedir. Bu projelerin göçmenlerin topluma uyumu açısından daha yararlı olacağı açıklanmıştır. Örneğin, 25 Nisan 2018 tarihli bir açıklamada Yunanistan tarafından hazırlanan iki entegrasyon programından bahsedilmektedir. Bu programların amacının gençlere ve ailelere Yunan dilini öğreterek onları eğitim topluluğunun içine dahil etmek ve ikinci adımda da iş gücü piyasasına kazandırmak olarak açıklanmıştır. Yunan dilinin öğrenilmesi ve eğitim fırsatlarının sağlanması, eğitime referans veren tüm resmi açıklamalarda benzer şekilde ele alınmıştır (immigration.gov.gr, 2018).

### Avrupa Eksenli Açıklamalar:

Yunanistan G Politikaları Bakanlığı tarafından yapılan resmi açıklamalar incelendiğinde analize dahil edilen 37 açıklamadan 17’sinde Avrupa’ya referans

<sup>4</sup> Söz konusu söylemlere immigration.gov.gr, 2018 web sitesinden ulaşılabilir. Son erişim tarihi 19.12.2018.

<sup>5</sup> Ibid.

verilmektedir. Avrupa vurgusu yapılan açıklamalara bakıldığı zaman Avrupa Birliği, Avrupa Devletleri ve Avrupa kelimeleri birbirlerinin yerine sıklık ve temelde Avrupa Birliği’ni vurgulamak için kullanılmıştır.

Tablo 2:

Kavram	Sıklık	Yüzde
Avrupa Birliği	5	%29,4
Avrupa	9	%52,9
Avrupa Devletleri	3	%17,6
Toplam	17	%100

Yunanistan G Politikaları Bakanlığı’nın resmi syemlerinde Avrupa Birliği vurgusu iki ana alanda grlmektedir. Bunlardan ilki, Avrupa Birliği’nin üstüne kurulduğu değerler bütünüdür. Burada Avrupa normatif bir güç olarak nitelendirilmekte ve sıklıkla eşitlik, özgürlük, insan onuruna ve haklarına sayđı gibi değerlere vurgu yapılmaktadır. İkinci alan ise g sorununun yarattığı yükün ve maliyetin ye ülkeler arasında eşit bir biçimde paylaşılmasıdır. Açıklamalarda tüm ye lkelerin sorumluluk alması gerektiği belirtilirken, Avrupa değerlerine de referans verilerek bu tez güçlendirilmeye çalışılmaktadır. Birlik içinde sorumluluğu eşit paylaşımı ve insan odaklı zmler üretmenin gereklilik oluşu, Avrupa değerleriyle uyumlu olması ile açıklanmaktadır. Bir başka deyişle, beraberce insan odaklı zmler yaratmak gerekir, nkn Avrupallık bunu gerektiri vurgusu egemendir. Aslında maliyet odaklı syemlerde bile insan hakları vurgusu sıklıkla yapıldığı için syemleri bu bağlamda sınıflandırmak gttr. Syemlerde g sorununa “sınırları kapayarak veya tel örgü çekerek” yaklaşan ye ülkeler eleştirilmektedir. Hatta Yunanistan G ve Politikalar Bakanı Vitsas’ın yapmış olduğu, aşağıda da yer alan bazı açıklamalarda, Avrupa’da giderek yayılan dışlayıcı ve ötekileştirici politikaların Birliğin geleceğini olumsuz etkileyeceği yönünde ifadeler bulunmaktadır.

2017 yılının Eylül ayında dönemin Bakan Yardımcısı Balafas, İtalyan mevkidaşı Manzione ile yaptığı toplantı sonrası basın açıklamasında, gn bir Avrupa sorunu olduğunu belirterek, hiçbir ye ülkenin tek başına bu sorunla mücadele edemeyeceğini ve yükün Avrupa Birliği yeleri tarafından adil bir biçimde paylaşılması gerektiğini vurgulamıştır.<sup>6</sup> Balafas’ın Dünya Mülteciler Günü dolayısıyla yaptığı açıklama da oldukça önemlidir. Balafas açıklamasında “Mültecilik / göçmenlik geçici bir olay değildir. Savaşlar, zulümler, politik kargaşalar olduğu sürece, batı dünyası gezegenin geri kalanının derin yoksulluğuna kayıtsız kaldıkça, insanlar hareket edecekler. Güneyden kuzeye ve doğudan batıya. Bu olayın bütün Batı’nın ve bütün Avrupa’nın sorunu olarak ele alınması gerektiğine inanıyorum” demiştir.<sup>7</sup> Dönemin G Politikaları Bakanı Mouzalas, 2017 Aralık ayında yaptığı açıklamada Avrupa basınında Yunanistan ve

<sup>6</sup> Syemler immigration.gov.gr, 2017 sitesinde mevcuttur. Son erişim tarihi: 19. Aralık 2018

<sup>7</sup> Ibid.

göç sorunu ile ilgili yazılanlara atıfta bulunarak, Avrupa'daki bazı kesimler için savcılık yapmanın kolay olduğunu, koşulların düzelmesi için çaba gösterilmediğini, Avrupa'nın iki yüzlülüğünü bırakması gerektiğini ifade etmiştir.<sup>8</sup> Mart 2018'de Portekiz Cumhurbaşkanı Rempello de Souza'nın Yunanistan'a yaptığı ziyarette göç meselesinin gündeme gelmesi üzerine Bakan Vitsas, Avrupa'da ırkçı, fobik ve hoşgörüsüz seslerin var olduğunu fakat sorunun çözümü için sorumluluğun Avrupa'nın geneline yayılması gerektiğini ifade etmiştir.<sup>9</sup> Göç Politikaları Bakanı Mart ayında verdiği röportajda, Atina'nın mülteci ve göçmenlere "açık sınır" politikasını benimsemediğini belirtirken, tüm ülkelerle orantılı yük paylaşımının gerekliliğini ortaya koymuştur. Bakan Vitsas, Mayıs ayında Estonya Çalışma ve Sosyal İşler Bakanı Anvelt'in Yunanistan'ı ziyaretinde, tüm Avrupa Birliği üye ülkelerinin mülteci sistemi ve göç konusunda orantılı bir biçimde katılım sağlamalarının ve üzerlerine düşen sorumlulukları yerine getirmeleri gerektiğini vurgulamıştır<sup>10</sup> (immigration.gov.gr, 2018). Dünya Mülteci Günü'nde Göç ve Mültecilik üzerine bir konuşma yapan Bakan Vitsas, mültecilerin korunmasını vurgularken, dayanışma ve insani boyut üzerinde durmuştur. Aynı konuşmada mülteci meselesinin "coğrafi yakınlık meselesi" olmadığını, bunun Avrupa'nın üzerine kurulduğu değerlerle ele alınması gereken siyasi bir sorumluluk meselesi olduğunu ve pan-Avrupa sorunu olduğunu belirtmiştir.<sup>11</sup> Bakanlık açıklamalarına bakıldığında "ortak Avrupa çözümü" ifadesine sıklıkla rastlanmaktadır. Bakan Vitsas 28 Haziran ve 12 Temmuz'da yaptığı açıklamalarda " göç sorununun yalnızca göçmenlerin Avrupa'ya giriş yaptıkları ülkenin sorunu olmadığını, bir Avrupa meselesi olduğunu ve bu yüzden bir "ortak Avrupa çözümüne" gerek duyulduğunu vurgulamıştır<sup>12</sup>. Yine 9 Temmuz tarihli açıklamasında, Avrupa'nın değerler savaşı vermesi gerektiğini belirterek, Avrupa ülkeleri arasındaki yaklaşım farklarını eleştirmiştir. Konuşmasında, Avrupa'daki bütün meselenin sorumluluk paylaşımı ve dayanışma olması gerektiğini, bunun bir yol olduğunu ve tüm AB ülkeleri birlikte hareket ederse devam edeceğini aksi takdirde Birliğin temellerinin kırılabileceğini belirtmiştir<sup>13</sup>. 13 Temmuz 2018 tarihli açıklamada, Yunanistan Göç Politikaları Bakanı Vitsas açıklamasında "uluslararası hukuka ve Avrupa hukukuna saygı gösterilmesi gerektiğini kaydederken, kilit meselenin AB Üye Devletleri arasındaki yüklerin ve sorumlulukların adil bir şekilde paylaşılması olduğunu vurgulamıştır. (immigration.gov.gr , 2018).

## Sonuç

Yunanistan'ın Avrupa Birliği ile ilişkileri, 2008 yılından beri mücadele ettiği ekonomik kriz ve bunun yol açtığı siyasi istikrarsızlık nedeniyle epey sorunlu bir hal almıştır. Avrupa Birliği'nin doğu kapısı olarak nitelendirilen ülke 2015 yılından

<sup>8</sup> Ibid.

<sup>9</sup> Ibid.

<sup>10</sup> Ibid.

<sup>11</sup> Ibid.

<sup>12</sup> Ibid

<sup>13</sup> Ibid.

itibaren Suriye’deki iç savaş nedeniyle Avrupa’ya ulaşmak isteyen göçmenlerin ilk durağı olmuş ve kontrol etmekte güçlük çektiği bir akınla karşılaşmıştır. Yunanistan 1990’lı yıllara kadar güç veren bir ülke olması nedeniyle kapsamlı bir g politikası sahip olamamış ve ilgili hukuki düzenlemeleri hayata geçirememiştir. 1981’de Avrupa Topluluğu’na girerek ekonomisini canlandıran ve g almaya başlayan ülkede 1990’larda bölgedeki komünist rejimlerin okmesinin ardından yoğun bir g hareketi yaşanmıştır. Bu dönemde sınır kontrolleri ve var olan düzensiz göçmenlerin kayıt altına alınması gibi yetersiz düzenlemeler yapılmış, 2000’li yılların ortasında hem sorununa daha kapsamlı yanıt veren bir düzenleme ihtiyacı hem de Avrupa Birliği ile uyum baskısıyla yeni yasalar ve uygulamalar ortaya konulmuştur. Avrupa’nın karşılaştığı en büyük g dalgalarından biri olan son g dalgasında ise AB içindeki farklı yaklaşımlar ve ulus çıkarları gözetilerek hayata geçirilen kısıtlayıcı uygulamalar yüzünden tek başına üstesinden gelemeyeceği oranda bir göçmen nüfusuyla karşı karşıya kalmıştır.

İnsan hakları aktivisti ve akademisyen Christopoulos’a göre, “ Avrupa Birliği’nin g krizinde Yunanistan’a biçtiği rol ‘periferinde kalan bir karantina bölgesi’ olmaktadır” (Christopoulos, 2017). Yunanistan’ın G Politikaları Bakanı Dimitrios Vitsas da ülkesinin son göçmen krizinin yükünü orantısız bir şekilde omuzladığını ifade etmektedir. (Banks, 2018) Bu dönemde Yunanistan’da göçmen karşıtı ve yabancı düşmanlığı vurgusu yapan aşırı sağ Altın şafak Partisi meclise güçlü bir biçimde girmeyi başarmış, göçmen karşıtı söylemler medyada sıklıkla vurgulanır olmuştur. 2016 yılında g sorununun çözümü için daha kapsamlı politikalar ve uygulamalar üretmek için G Politikaları Bakanlığı kurulmuş ve SYRIZA Partisi’nden Mouzalas Bakan olarak seçilmiştir. Bakanlığın resmi söylemleri incelendiğinde insan hakları ve değer odaklı söylemlerin büyük bir ağırlığı olduğu grlmektedir. Bu çalışmada, çevirisi yapılan ve incelenen 117 söylemden 37 tanesi analize alınmıştır. Analiz dışı bırakılan söylemler haber verici nitelikte oldukları (ziyaret haberleri, toplantı haberleri vb.) ve içeriklerinde analiz edilebilecek nitelikte bir bilgi olmadığı için inceleme dışı bırakılmıştır. Odaklanılan 37 söylemin tamamı insan hakları ve değer odaklı olarak nitelendirilebilir. Bu açıklamalar içeriklerine göre dört ayrı kategoride sınıflandırılmıştır. Barınma, yaşam koşulları, sağlanan haklar / politikalar ve eğitim bu çalışmada kullanılan kategoriler olarak belirlenmiştir. Bu alanlar ile ilgili tüm açıklamalar bir “iyileştirme” den bahsetmektedir. Var olan durumun göçmenler lehine ne şekilde geliştirilebileceğine yönelik uygulamalar, politikalar ve ideallerden bahsetmektedirler. Bu bağlamda 2016-2018 yılları arasında yapılan resmi açıklamaların insan hakları ve değer odaklı olduğu söylenebilir. Avrupa Birliği’ne verilen referanslar ve Avrupa’dan ne şekilde bahsedildiği konusunda yapılan incelemede “Avrupa Birliği”, “Avrupa” ve “Avrupa lkeleri” isimlendirmelerinin hepsi Avrupa Birliği’ni ifade etmek için kullanılmıştır. Burada ilginç bir durum ortaya çıkmaktadır. Avrupalılaşma, AB’ye ve onun değerlerine yaklaşmak olarak tanımlansa da g konusunda Avrupalılaşma de-facto anlamda Avrupa

değerlerinden uzaklaşmak olarak gözlemlenmektedir. Birliğin ye ülkeleri g konusunda farklı yaklaşımlar sergilemekte ve Hansen'in belirttiği gibi, bu denklemde, "daha fazla Avrupa", "daha az sığınmacı" anlamına gelmektedir. Aynı şekilde, "daha fazla Avrupa", "daha az kozmopolitizm" (Hansen, 2009, s. 26) anlamına gelmekte ve Avrupa Birliği'nin üzerine kurulduğu değerlerle çelişmektedir.

Bu bağlamda Yunanistan'ın g politikasının Avrupalılaşması onun daha değer odaklı, kozmopolit bir politika izlediği anlamına gelmemektedir. Ya da bir başka deyişle, değer –insan hakları odaklı bir yaklaşımı benimsemesi g meselesine yaklaşımının Avrupalılaşması ile açıklanamaz. G Politikaları Bakanlığı'nın resmi açıklamaları incelendiğinde 17 açıklamada Avrupa vurgusu grlmektedir. Bu açıklamaların neredeyse tümünde insan hakları ve Avrupa değerlerine vurgu yapılmaktadır. İnsan hakları ve değer odaklı ifadelerle maliyet-yük paylaşımı vurgusu da paralellik göstermektedir. Açıklamalarda en çok üzerinde durulan husus gcn bir Avrupa meselesi olduğu ve ortak bir Avrupa zm gerektirdiğidir. Gcn yarattığı siyasi, ekonomik ve toplumsal sorunların Avrupa Birliği'nin ye devletlerinin dayanışması ile zlebileceği sıklıkla ifade edilmektedir. Yunanistan'ın yalnız bırakılmaması gerektiği, yükün ve maliyetin AB ye devletleri arasında adil ve eşit paylaşımı konusu neredeyse AB vurgusu yapılan tüm açıklamalarda grlmektedir. Yk ve maliyet paylaşımı açıklamalar da bile insan hakları ve Avrupa değerleri vurgusu muhakkak yapılmaktadır. Bu durumda, AB'ye referans verilen açıklamaların insan hakları-değer odaklı veya maliyet-yk odaklı olarak sınıflandırılmasını mümkün kılmamaktadır. Yunanistan sorunun insan haklarını temel alan, AB değerlerine bağlı kalınarak, tüm AB yelerinin yükü ve sorumluluğu eşit ve adil paylaşımıyla zlebileceğini söylemlerinin temeli olarak ortaya koymaktadır.

### Kaynakça

- Ambrosini, M. (2018). Irregular Immigration in Southern Europe: Actors, Dynamics and Governance. Londra: Palgrave Macmillan.
- Avrupa Komisyonu . (2017). The EU and Migration Crisis. Avrupa Komisyonu web sitesinden 24 Ağustos 2018 tarihinde <http://publications.europa.eu/webpub/com/factsheets/migration-crisis/en/> adresinden erişildi.
- Avrupa Komisyonu. (2018). European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations : Greece Fact Sheet. Avrupa Komisyonu web sitesinden 23 Ağustos 2018 tarihinde [https://ec.europa.eu/echo/where/europe/greece\\_en](https://ec.europa.eu/echo/where/europe/greece_en) adresinden erişildi.
- Banks, M. (2018). Refugee crisis: Greece taking on unfair burden, Parliament told. theparliamentmagazine.eu web sitesinden 20 Haziran 2018 tarihinde <https://www.theparliamentmagazine.eu/articles/news/refugee-crisis-greece-taking-unfair-burden-parliament-told> adresinden erişildi.
- Block, L., & Bonjour, S. (2013). Fortress Europe or Europe of Rights? The Europeanisation of Family Migration Policies in France, Germany and the Netherlands. European Journal of Migration and Law , 15, 203-224.

- Börzel, T. A. (1999). Institutional Adaptation to Europeanization in Germany and Spain. *Journal of Market Studies* , 37(4), 573-596.
- Bulmer, S. (2003). Theorizing Europeanization, P. Graziano, & M. Vink içinde(Ed.). *Europeanization: New Research Agendas içinde* (ss.46-58). Basingstoke: Palgrave Macmillan .
- Christopoulos, D. (2017). Δημήτρης Χριστόπουλος: «Ο ηθικός αυτουργός του σκλαβοπάζαρου της Λιβύης είναι οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις και η Ε.Ε.». *Freesunday.gr web sitesinden* 22 Ağustos 2018 tarihinde <https://freesunday.gr/sunentefxeis/item/16045-dhmrhs-christopoylos-«o-hthikos-aytoyrghs-toy-sklabopazaroy-ths-libyhs-einai-oi-eyrwpaikes-kybernhseis-kai-h-e-e-»> adresinden erişildi.
- Demir, O. Ö., & Soyupek, Y. (2015). Mülteci Krizi Denkleminde AB ve Türkiye: İlkeler, Kaygılar,Çıkarlar. *Global Analiz*, 6. *Global Politika ve Strateji*. Academia web sitesinden 25 Ağustos 2018 tarihinde [https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/40907846/Multeci\\_Krizi\\_AB\\_ve\\_Turkiye\\_Global\\_Analiz-6.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3A&Expires=1538476179&Signature=0j52MN34PEt%2BmarPf5LJ38Gt9c%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DMulteci\\_Krizi\\_Denkleminde\\_AB\\_ve\\_Turkiye.pdf](https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/40907846/Multeci_Krizi_AB_ve_Turkiye_Global_Analiz-6.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3A&Expires=1538476179&Signature=0j52MN34PEt%2BmarPf5LJ38Gt9c%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DMulteci_Krizi_Denkleminde_AB_ve_Turkiye.pdf) adresinden erişildi.
- Deutsche Welle Türkçe. (2016). Merkel'e 'mülteci politikası' eleştirisi. *Deutsche Welle Türkçe web sitesinden* 27 Ağustos 2018 tarihinde [tps://www.dw.com/tr/merkele-m%C3%BClteci-politikas%C4%B1-ele%C5%9Ftirisi/a-19509188](https://www.dw.com/tr/merkele-m%C3%BClteci-politikas%C4%B1-ele%C5%9Ftirisi/a-19509188) adresinden erişildi.
- European Parliament . (2017). Briefing: EU Legislation in Progress - Reform of the Dublin system. *European Parliament web sitesinden* 1 Eylül 2018 tarihinde [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/586639/EPRS\\_BRI\(2016\)586639\\_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/586639/EPRS_BRI(2016)586639_EN.pdf) adresinden erişildi.
- Faist, T., & Ette, A. (2007). *The Europeanization of National Policies and Politics of Immigration: Research, Questions and Concepts*, T. Faist, & A. Ette (Ed.). *The Europeanization of National Policies and Politics of Immigration Between Autonomy and the European Union içinde* (ss. 3-32). New York : Palgrave Macmillan .
- Featherstone, K., & Kazamias, G. (2001). *Europeanization and the Southern Periphery* . London: Frank Cass
- Featherstone, K., & Radaelli, C. (2003). Introduction: In the Name of Europe, K. Featherstone, & R. C. M (Ed). *The Politics of Europeanization içinde* (ss. 3-27). Oxford: Oxford University Press.
- Görgün, M. (2018). Ekonomi Temelli Göç Yaklaşımlarında Göçmenlerin Karar Alma Süreçleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi*, 1153-1162.
- Görgün, M. (2018). *International Travelling Issues of Refugees: European Agreement on the Abolition of Visas for Refugees*, G. Bayındır Goularas, & Z. I. Turkan İpek(Ed.). *International Migration in the 21th Century-Problems and Solutions içinde* (ss. 83-92). London: Cambridge Scholars.



- Gropas, R., & Triandafyllidou, A. (2015). Migration in Greece at a Glance. Eliamep web sitesinden 8 Ağustos 2018 tarihinde <https://www.eliamap.gr/wp-content/uploads/en/2008/10/migration.pdf> adresinden erişildi.
- Guiraudon, V. (2000). European Integration and Migration Policy: Vertical Policy Making as Venue Shopping. *Journal of Common Market Studies*, 38(2), 251-271.
- Habertürk. (2018). AB Komisyonu Başkanı Juncker'dan üye ülkelere ilişkin açıklama. Habertürk web sitesinden 27 Ağustos 2018 tarihinde <https://www.haberturk.com/ab-komisyonu-baskani-juncker-dan-uye-ulkelere-iliskin-aciklama-2033386> adresinden erişildi.
- Hansen, P. (2009). Post-national Europe – without cosmopolitan guarantees. *Race & Class*, 50(4), 20-37.
- immigration.gov.gr . (2018). Symmetochí Ypourgoú Metanasteftikís Politikís Dimítri Vítsa stin átypi synedriási ton Ypourgón Dikaíosýnis kai Esoterikón Ypothéseon tis EE. Immigration.gov.tr web sitesinden 12 Ağustos 2018 tarihinde [http://www.immigration.gov.gr/article-details/-/journal\\_content/56\\_INSTANCE\\_qAPKIk32D3aH/20182/55255?back=press-release](http://www.immigration.gov.gr/article-details/-/journal_content/56_INSTANCE_qAPKIk32D3aH/20182/55255?back=press-release) adresinden erişildi.
- immigration.gov.gr. (2017). Synántisi Yfypourgoú Metanasteftikís Politikís Giánni Baláfa me ton Italó omólogo tou stin Próti Diakyvernitikí Sýnodo Elládas – Italias. Immigration.gov.gr web sitesinden 12 Ağustos 2018 tarihinde [http://www.immigration.gov.gr/article-details/-/journal\\_content/56\\_INSTANCE\\_qAPKIk32D3aH/20182/48543?back=press-release](http://www.immigration.gov.gr/article-details/-/journal_content/56_INSTANCE_qAPKIk32D3aH/20182/48543?back=press-release) adresinden erişildi.
- immigration.gov.gr. (2017). Synéntefxi Ypourgoú Metanasteftikís Politikís k. Giánni Mouzála sto APE-BE katá tin épiskepsi tou sto KYT Móriás sti Lésvo tin iméra ton Christougénon. Immigration.gov.gr web sitesinden 12 Ağustos 2018 tarihinde [http://www.immigration.gov.gr/article-details/-/journal\\_content/56\\_INSTANCE\\_qAPKIk32D3aH/20182/50455?back=press-release](http://www.immigration.gov.gr/article-details/-/journal_content/56_INSTANCE_qAPKIk32D3aH/20182/50455?back=press-release) adresinden erişildi.
- immigration.gov.gr. (2018). 75/5000 Omilía YFMEPO Giánni Baláfa stin Imerída me théma - Prósfyges kai Narkotiká. Immigration.gov.gr web sitesinden 12 Ağustos 2018 tarihinde [http://www.immigration.gov.gr/article-details/-/journal\\_content/56\\_INSTANCE\\_qAPKIk32D3aH/20182/53090?back=press-release](http://www.immigration.gov.gr/article-details/-/journal_content/56_INSTANCE_qAPKIk32D3aH/20182/53090?back=press-release) adresinden erişildi.
- immigration.gov.gr. (2018). Dílosi YMEPO D. Vítsa gia tin Pankósmia Iméra Prosfýgon. Immigration.gov.gr web sitesinden 12 Ağustos 2018 tarihinde [http://www.immigration.gov.gr/article-details/-/journal\\_content/56\\_INSTANCE\\_qAPKIk32D3aH/20182/54453?back=press-release](http://www.immigration.gov.gr/article-details/-/journal_content/56_INSTANCE_qAPKIk32D3aH/20182/54453?back=press-release) adresinden erişildi.
- immigration.gov.gr. (2018). Epískepsi Proédrou Portogalías k. Marsélo Rempélo nte Sóouza sti Domí Filoxenías Thívas – Dílosi YMEPO k. D. Vítsa. Immigration.gov.gr web sitesinden 12 Ağustos 2018 tarihinde [http://www.immigration.gov.gr/article-details/-/journal\\_content/56\\_INSTANCE\\_qAPKIk32D3aH/20182/52251?back=press-release](http://www.immigration.gov.gr/article-details/-/journal_content/56_INSTANCE_qAPKIk32D3aH/20182/52251?back=press-release) adresinden erişildi.
- immigration.gov.gr. (2018). Omilía YFMEPO Giánni Baláfa stin ekdílosi tou YMEPO gia tin Pankósmia Iméra Prosfýgon. Immigration.gov.gr web sitesinden 12 Ağustos

- 2018 tarihinde [http://www.immigration.gov.gr/article-details//journal\\_content/56\\_INSTANCE\\_qAPKlk32D3aH/20182/54511?back=press-release](http://www.immigration.gov.gr/article-details//journal_content/56_INSTANCE_qAPKlk32D3aH/20182/54511?back=press-release) adresinden erişildi.
- immigration.gov.gr. (2018). Omilía Ypourgoú Metanasteftikís Politikís D. Vítsa stin oloméleia tis Koinovouleftikís Synélefsis tou Symvoulíou tis Evrópis. Immigration.gov.gr web sitesinden 12 Ağustos 2018 tarihinde [http://www.immigration.gov.gr/article-details//journal\\_content/56\\_INSTANCE\\_qAPKlk32D3aH/20182/55255?back=press-release](http://www.immigration.gov.gr/article-details//journal_content/56_INSTANCE_qAPKlk32D3aH/20182/55255?back=press-release) adresinden erişildi.
- immigration.gov.gr. (2018). Synántisi YMEPO D. Vítsa me Esthonó YPES A. Anvelt. Immigration.gov.gr web sitesinden 12 Ağustos 2018 tarihinde [http://www.immigration.gov.gr/article-details//journal\\_content/56\\_INSTANCE\\_qAPKlk32D3aH/20182/53673?back=press-release](http://www.immigration.gov.gr/article-details//journal_content/56_INSTANCE_qAPKlk32D3aH/20182/53673?back=press-release) adresinden erişildi.
- immigration.gov.gr. (2018). Synéntefxi Ypourgoú Metanasteftikís Politikís Dimítiri Vítsa stin efimerída «Kathimerini tis Kyriakís». Immigration.gov.gr web sitesinden 12 Ağustos 2018 tarihinde [http://www.immigration.gov.gr/article-details//journal\\_content/56\\_INSTANCE\\_qAPKlk32D3aH/20182/55126?back=press-release](http://www.immigration.gov.gr/article-details//journal_content/56_INSTANCE_qAPKlk32D3aH/20182/55126?back=press-release) adresinden erişildi.
- immigration.gov.gr. (2018, Nisan 30). Synéntefxi Ypourgoú Metanasteftikís Politikís Dimítiri Vítsa stin efimerída «TA NEA» (fýllo 28.04.2018). Immigration.gov.gr web sitesinden 12 Ağustos 2018 tarihinde [http://www.immigration.gov.gr/article-details//journal\\_content/56\\_INSTANCE\\_qAPKlk32D3aH/20182/53162?back=press-release](http://www.immigration.gov.gr/article-details//journal_content/56_INSTANCE_qAPKlk32D3aH/20182/53162?back=press-release) adresinden erişildi.
- Karaca, K. (2018, Haziran 28). AB'de gündem göçmen krizi. Deutsche Welle web sitesinden 23 Ağustos 2018 tarihinde <https://www.dw.com/tr/abde-gündem-göçmen-krizi/a-44438608> adresinden erişildi.
- Karyotis, G. (2012). Securitization of Migration in Greece: Process, Motives, and Implications. *International Political Sociology* , 6, s. 390-408.
- Kasimis, C. (2013). Greece Migration 1830s to Present, I. Ness (Ed.). *The Encyclopedia of Global Human Migration* (ss.1-8) . Blackwell Publishing .
- Kathimerini. (2018). Υπατη Αρμoστεία του ΟΗΕ: 58.000 οι πρόσφυγες στην Ελλάδα. Kathimerini.gr web sitesinden 27 Ağustos 2018 tarihinde <http://www.kathimerini.gr/970533/article/epikairothta/ellada/ypath-armosteia-toy-ohe-58000-oi-prosfyges-sthn-ellada> adresinden erişildi.
- Ladrech, R. (1994). Europeanization of Domestic Politics and Institutions: The case of France. *Journal of Common Market Studies* , 32(1), 69-88.
- Lazaridis, G. (2015). *International Migration into Europe: From Subjects to Abjects*. Londra: Palgrave Macmillan.
- Maroukis, T. (2010). Irregular Migration in Greece: Size and features, Causes and Discourses, A. Triandafyllidou (Ed.). *Irregular Migration in Europe Myths and Realities içinde* (s. 93-114). Aldershot: Ashgate Publishing.
- Milliband, D. (2018). Greece, Europe and the refugee crisis. ekathimerini.com web sitesinden 23 Ağustos 2018 tarihinde <http://www.ekathimerini.com/225058/opinion/ekathimerini/comment/greece-europe-and-the-refugee-crisis> adresinden erişildi.

- Olsen, J. P. (2002). The Many Faces of Europeanization . *Journal of Common Market Studies* , 40(5), 921-952.
- Paligiannis, V. (2016). Europeanization and de-Europeanization of Migration: Policies in times of Crisis: The Case of Greece. Universiteit Leiden web sitesinden 27 Ağustos 2018 tarihinde [https://openaccess.leidenuniv.nl/bitstream/handle/1887/54276/2016\\_Paligiannis\\_PA\\_PM.pdf?sequence=1](https://openaccess.leidenuniv.nl/bitstream/handle/1887/54276/2016_Paligiannis_PA_PM.pdf?sequence=1) adresinden erişildi.
- Papadimitriou, K. (2018). Secretary General of Migration Policy on establishing a ministry in the midst of crisis. *Greeks New Agenda* web sitesinden (I. Livaditi, Rportajı Yapan) 27 Ağustos 2018 tarihinde <http://www.greeknewsagenda.gr/index.php/topics/politics-polity/6769-konstantinos-papadimitriou> adresinden erişildi.
- Papageorgiou, I. (2013). The Europeanization of Immigration and Asylum in Greece (1990–2012). *International Journal of Sociology*, 43(3), 72-90.
- Radaelli, C. M. (2000). Whither Europeanization? Concept Stretching and Substantive Change 1-25. *European Integration Online Papers (EloP)*, 4(8), 1-25.
- Schimmelfennig, F., & Sedelmeier, U. (2005). Introduction: Conceptualizing the Europeanization of Central and Eastern Europe, F. Schimmelfennig, & U. Sedelmeier (Ed.). *The Europeanization of Central and Eastern Europe* içinde (ss. 1-29). New York: Cornell University Press.
- Tekin, B. . (2017). Dzensiz Gn Ynetimi Konusunda Varılan Trkiye– AB Mutabakatının Avrupa Birliği'nin Uluslararası Kimliği zerindeki Etkileri. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi* , 39(11), 659-678.
- Triandafyllidou, A. (2013). *Migration in Greece: People, Policies and Practices*. ELIAMEP. Atina: ELIAMEP ve EUI
- Triandafyllidou, A. (2014). Greek Migration Policy in the 2010s: Europeanization Tensions at a Time of Crisis. *Journal of European Integration*, 36(4), 409-425.
- Witte, G. (2018). Conditions are horrific at Greece's 'island prisons' for refugees. Is that the point? *The Washington Post* web sitesinden 27 Ağustos 2018 tarihinde [https://www.washingtonpost.com/world/europe/conditions-are-horrific-at-greeces-island-prisons-for-refugees-is-that-the-point/2018/01/15/b93765ac-f546-11e7-9af7-a50bc3300042\\_story.html?noredirect=on&utm\\_term=.a87ce95cfbbe](https://www.washingtonpost.com/world/europe/conditions-are-horrific-at-greeces-island-prisons-for-refugees-is-that-the-point/2018/01/15/b93765ac-f546-11e7-9af7-a50bc3300042_story.html?noredirect=on&utm_term=.a87ce95cfbbe) adresinden erişildi.